

A tűzvizsgálat jelenlegi helyzete és a jövőbeni feladatok

A tűzoltóság hármass rendszerű tűzmelegelőzés-tűzoltás-tűzvizsgálat nem érvényesül, vagy alig érezhető. A jelenlegi országos vezetés elkezdte a tűzvizsgálat problémáját kezelni. A téma fontossága abból is lemérhető, hogy egyre több fórumon lehet aggályokat hallani a tűzvizsgálat alacsony színvonaláról. A tűzvizsgálat ugyanis fontos a tűzmelegelőzésnek, melyből új jobb jogszabályokat lehet alkotni, fontos a tűzoltási vonalnak, melyből a szakmai színvonalat lehet emelni és fontos a károsultaknak, hogy jogaikat törvényesen érvényesíteni tudják.

A tűzvizsgálat múltja

A tűzvizsgálat a rendszerváltás előtt jól működött. Készenléti szolgálati rendszerben látta el feladatait a tűzvizsgálói szolgálat, a vonulós tűzoltókhoz hasonlóan.

Ebben az időszakban az volt az előírás, hogy valamennyi bekövetkezett tüzesetnél el kellett végezni a tűzvizsgálatot, melynek dokumentálását és a statisztika pontos vezetését megkövetelte az akkori országos és megyei szakmai vezetés.

A múlt század utolsó évtizedében az a központi irányelv vált uralkodóvá, hogy a tűzvizsgálatot azok végezzék, akiknek bizonyos érdekei fűződnek hozzá. (pl.: a biztosítók). Ez az elképzelés azonban nem igazolta létjogosultságát, ezért a tűzvizsgálói tevékenység egy 1997-ben kiadott BM rendelettel visszakerült a tűzoltóságokhoz.

A köztes nyolc év alatt azonban megváltozott a tűzoltóságoknál is a szakmai háttér. A nagy gyakorlati tapasztalattal és kiváló szaktudással rendelkező kollégák nyugdíjba vonultak, nem volt meg az átmenetet képező középkorosztály. (Csak megjegyzésként: ez a folyamat súlyosan érintette és érinti ma is, a tűzoltóság másik két szakterületét is)

Így nem csoda, sőt előre prognosztizálható következmény volt, hogy a tűzvizsgálói munka színvonala a mélybe zuhant.

Az akkori szakmai felső vezetés nem gondolkozott azon, hogy a hatósági (tűzvizsgálói) feladatokat újra önálló résszé, harmadik vonallá tegye.

A tűzvizsgáló

Ma Magyarországon nem érvényesül, vagy csak alig érezhető a tűzmelegelőzés - tűzoltás-tűzvizsgálat összefüggő hármass rendszerű.

Gyakorlatilag a tűzoltóságok két részre tagozódtak: tűzmelegelőzési, valamint a tűzoltási-műszaki mentési szakterületre. A tűzvizsgálóknak jelenleg nincs önálló része a szervezetben belül.

Első lépésként a tűzmelegelőzési szakterület szakemberei engedélyezik egy épület, vagy létesítmény használatbavételét. A második lépcsőfokot az jelenti, ha valamilyen oknál fogva tűz keletkezik és a tűzoltási vonal készenléti tűzoltói állománya, elvégzi a mentési, tűzoltási feladatokat.

A harmadik munkafázis során kerül az előtérbe a tűzvizsgáló, mint harmadik vonalas lánglovag. Az ő feladatai közül a legfontosabbakat a tűz keletkezési helyének pontos meghatározása és az ok-okozati összefüggések feltárása jelenti.

A tűzvizsgáló, hogy minél kisebb hibaszázalékkal és eredményesen dolgozzon, nagy felkészültséggel és kellő rutinnal kell (kellene) rendelkeznie.

A tűzvizsgálat ma Magyarországon

Napjainkban a tűzvizsgálatot végzők száma 400-500 fő közé tehető. Feltételezem, hogy ennyi hozzáértő nagy tapasztalattal és rutinnal rendelkező kolléga jelenleg nincs a harmadik vonalban.

Ma ugyanúgy, mint régen a tűzvizsgálati tevékenységet bonyolult helyszíneken, alkalmanként társszervekkel közösen, a vonatkozó előírások maradéktalan betartásával kell elvégezni. Saját tapasztalataim szerint a jelenlegi képzés (két hetes tűzvizsgálói tanfolyam) nem teremt biztos alapot a jó munkához, a gyakorlati tapasztalat kevés és sok esetben a kijelölt szakemberek nem dönthetnek önállóan arról, hogy akarnak-e tűzvizsgálatot végezni.

Továbbá kérdéses az is, hogy a jelenlegi törvény (Ket) megfelel-e a tűzvizsgálati tevékenység szabályozására és eléri-e valódi célját.

Mielőtt bárkit megsértenék véleményemmel, tudom, hogy napjainkban is dolgoznak sorainkban nagy tapasztalattal rendelkező, lelkiismeretes munkát végző kollégák, akiknek nagy tapasztalatuk van a helyszínelésben, a szemle lefolytatásában, az ügyfél-tanú meghallgatásban, de nem kevés azon kollégák száma sem, akik a tüzesetek csekély száma miatt kevés tapasztalattal rendelkeznek.

A bizonyító erejű eljáráshoz ma kevés egy nyomtatvány csomag. Szükség lenne a jó technikai háttérre és technikus tapasztalatra, jó megfigyelő képességre, helyzetfelismerésre is.

Szervezésileg is sok probléma van a jelenkori tűzvizsgálattal. A tűzvizsgálói feladat készenléti megszervezése parancsnokságonként változó. Jelenleg ez a tevékenység a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnok feladatát képezi.

A legtöbb esetben a tűzmelegelőzési osztály hivatásos állományú tagjai, valamint a 24/48 váltásos munkarendben dolgozó szolgátparancsnokok, vagy helyetteseik végzik a tűzvizsgálatot. Ma Magyarországon, egy helyen (Budapesten) végeznek főosztályi szintű tűzvizsgálatot.

Megítélésem szerint, ha a tűzmelegelőzési előadó végzi a tűzvizsgálatot, akkor kevesebb szakhatósági munkát tud elvégezni, ha a készenléti szolgátparancsnok, illetve helyettese feladata a tűzvizsgálat, akkor nem valószínű, hogy adott szolgálati napon le tudja zárni az ügyet. Különösen igaz ez, ha az eset bonyolult, vagy másokat is be kell vonni az eljárásba.

A tűzoltó parancsnokságoknak a jelenlegi normatív finanszírozási rendszerben nincs pénzügyi forrásuk külön ügyeleti osztályt biztosítani a „harmadik vonal” magas színvonalú munkájának biztosításához.

A korábbiakban már említést tettem a tűzvizsgálói szakképzésről. Ma a tűzoltó szakképzés területén a tűzvizsgálati témakörre csak néhány órában kerül sor. Az óraszám még az alapismeretek elsajátításához is kevés.

A BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ 2005-ben 60 órás tanfolyam keretében szervezte újjá a tűzvizsgálói képzést. E tanfolyam már jó kiindulási alapot jelent az elméleti ismeretek elsajátításához, azonban kevés a gyakorlati óraszám, melyet a féléves - saját parancsnokságon eltöltött - felkészülési idő próbál kompenzálni.

Tapasztalataim alapján az otthoni gyakorlati felkészülés a kevés vizsgálati cselekmény miatt nem ad kellő gyakorlati tudást. A záróvizsga egyedisége jó lehetőséget ad a vizsgáztatónak, hogy objektív képet kapjon a tűzvizsgálat jelenlegi helyzetéről.

A TŰZVIZSGÁLAT, MINT MUNKATEVÉKENYSÉG

A tüzesetek vizsgálatára vonatkozó szabályokat jelenleg a 12/2007.(IV.25.) ÖTM rendelet szabályozza. A rendelet megfogalmazása szerint a tűzvizsgálat célja: „olyan tűzmelegelőzési, tűzoltási beavatkozási tapasztalatok megszerzése, következtetések levonása, amelyek alkalmasak a tűzmelegelőzési ismeretek bővítésére, a mentési beavatkozási feltételek javítására és hozzájárulnak a jogkövető magatartáshoz.”

A tűzvizsgálat során a tűzvizsgáló, a tűz keletkezésének, terjedésének körülményeit; a tűz keletkezésének helyét, idejét; a tűz keletkezésének ok-okozati összefüggéseit; továbbá a

tüzesettel kapcsolatos személyi felelősséget, a tűz keletkezésének megelőzésére, továbbterjedésének megakadályozására vonatkozó tűzvédelmi előírások érvényesülését, a tűzmelegelőzésre vonatkozó előírások érvényesülését, a tűzoltás alapvető feltételeinek meglétét vizsgálja.

A területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóság a bejelentett tüzesettel kapcsolatban az ügyfél kérelmére tüzeseti hatósági bizonyítványt ad ki. A tüzeseti hatósági bizonyítvány a tűzvizsgálati eljárás lefolytatásától függetlenül adható ki.

A kérelem tartalmazza: a kérelmező ügyfél vagy képviselőjének adatait, lakcímét/székhelyét, távközlési úton történő elérhetőségét, a tűz keletkezési helyét, idejét, valamint azt az indokot, amely miatt a hatósági bizonyítvány kiadását kezdeményezi.

A tüzeseti hatósági bizonyítvány a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 83. §-ának (3) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza: a tűzjelzés idejét, a tüzeset helyét és idejét, tűzoltói beavatkozás történt-e, indult-e tűzvizsgálati eljárás, a tüzesetről rendelkezésre álló adatok közül azon adatokat, melyek a tüzeseti hatósági bizonyítvány felhasználása szempontjából szükségesek. A tüzeseti hatósági bizonyítvány kiadása megtagadható, ha a tüzeset megtörténtének ténye a helyszín megtekintése alapján nem állapítható meg.

Összegzés

Ha hazánkban a tűzvizsgálat, mint harmadik vonal szakmai színvonalát emelni szeretnénk, bizonyos irányba lépéseket kell tenni.

A tűzvizsgálatot végzőkkel szemben támasztott elvárásokat pontosan meg kell határozni. Nem elég, hogy valakinek felsőfokú szakmai végzettsége van, ehhez társítani kellene a megfelelő szakmai szakképzettséget is. Így csökkenhet az általam említett 400-500 fő vizsgálatot végzők köre.

Azoknak a tűzoltó szakembereknek, akik a tűz keletkezési okát vizsgálják, az eredményes munkavégzéshez szükségük van a tűz tulajdonságainak megismerésére a gyakorlati életben, valamint olyan tűzoltó szakirodalomra, melyben összegezve vannak a műszaki, jogi, eljárás ismeretek. A tűzvizsgálat igényes, sokrétű munkát igényel, melyhez párosulni kell a műszaki, jogi ismeret felhasználásának, s nem utolsósorban az állandó önképzésnek. Ezen ismeretek birtokában alakulhat ki a sajátos látásmód, amit rutinnak nevezünk.

Amennyiben kisebb létszámmal, magasabb színvonalon végeznék a tűzvizsgálatot, a szakmai tapasztalatokat gyorsabban lehetne összegezni, melyből a tűzvédelem minden területe pozitív tapasztalatot szerezhetne.

A hatályban lévő rendeletek és jogszabályok lényegesen lecsökkentették a tűzvizsgálatok számát. Hazánkban országosan éves szinten alig több mint 1000 tűzvizsgálatot végeznek.

Jól érzékelhető, hogy a vizsgálat lefolytatását a tüzesetek több mint 50%-ában bűncselekmény gyanúja miatt kellett végezni. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy szakmai okból lényegesen több vizsgálatra lenne szükség, mely a tűzvizsgálatot tökéletesítené.

Megfogalmazódik az a gondolat, hogy szükséges egy tűzvizsgálói osztály, mely megyei szinten vizsgálná tüzeket. A hatékonyság érdekében a tűzvizsgálónak készenlétben kellene lenni, így a hatósági eljárást a tűzoltói beavatkozással szinte egy időben lehetne megkezdeni és az eredményességet javítaná a közvetlen segítség, melyet a beavatkozó tűzoltóktól kaphatna közvetlenül. Ehhez a felálláshoz legalább két fő kell, egy vizsgáló és egy technikus, valamint a beavatkozó egység parancsnoka.

Az ma még kérdés, hogy lesz-e újra önálló harmadik vonalas lánglovag és újjászerveződik-e a tűzvizsgálói osztály, mely képes lenne a magas színvonalon készített vizsgálati anyagokat, tanulmányokat összefogni, hasznosítani.

[1] 1996. évi XXXI. Törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról.

[2] A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól szóló 261/2009.(XI.26.) Korm. Rendelet

[3] Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról szóló 9/2008. (II.22.) ÖTM rendelet vonatkozó fejezetei

[4] 12/2007.(IV.25.) ÖTM rendelet a tüzesetek vizsgálatára vonatkozó szabályokról

[5] Bartha Iván, Fentor László: *A tűzvizsgálat alapjai*

Resume

This article has been written because the triple system of the fire service, in particular, fire prevention, fire extinction and fire investigation cannot or can hardly be observed. The current national leadership has started to deal with the problem of the third line, i.e. fire investigation. This problem needs a solution both in principle and in practice. The importance of this topic is also shown by the fact that anxiety about the low standard of fire investigation is expressed in more and more forums. My article discusses the past, the present and the future, too, stating that the third task of the fire service, i.e. fire investigation is essential. It is important for the fire prevention in order to make better legal provisions for the society; it is important for the fire extinction line in order to improve the professional standards; and it is important for the damaged persons to enforce their rights lawfully and fairly. I hope that my topic selected will be thought-provoking enough to improve the professional standard of fire investigation, but the elaboration of appropriate solutions will be the duty of central organs.

Kozák Attila

Nyíregyházi Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság

kozak24@freemail.hu